

بررسی آماری منابع سؤالات قرابت معنایی عربی در آزمون‌های سراسری عمومی

هادی صفری

دانش آموز رشته ریاضی مرکز پرورش استعداد‌های درخشان
و پژوهشگران جوان شهید بهشتی

اخیر، معمولاً پرسش‌های پنجم یا ششم به این دسته از
سؤالات اختصاص داشته است.

پاسخ‌دهی به بیشتر سؤالات درس عربی در کنکور
سراسری وابسته به دانش گرامری و اطلاع از قواعد زبان
عربی است اما پاسخ به پرسش‌های قرابت معنایی به سبب
طراحی خاص سؤال و استفاده از آیات قرآن، امثال و
حکم رایج در زبان عربی و نیز اشعار عربی قدیم و جدید
نیازمند اطلاع دقیق از معنای عبارات کتاب است و دانش
گرامری برای پاسخ دادن به این دسته از سؤالات کافی
نیست. متأسفانه در برخی تحلیل‌ها از پرسش‌های کنکور
سراسری، این دسته از سؤالات نادیده گرفته شده‌اند یا در
بررسی آن‌ها سهل‌انگاری صورت گرفته است.

منبع سؤالات درس عربی کنکور سراسری (گروه‌های
آزمایشی غیر از علوم انسانی) در سال‌های اخیر، کتاب‌های

چکیده

در سال‌های اخیر، شاهد طرح شکل جدیدی از سؤالات در
درس عربی بوده‌ایم که در تحلیل‌ها به نام مفهوم بررسی
می‌شوند. در این مقاله سعی شده است تا نکاتی برای
کمک به داوطلبان در بالا بردن درصد پاسخ‌گویی خود به
این‌گونه سؤالات ارائه شود.

◀ **کلیدواژه‌ها:** عربی، سؤال مفهومی، قرابت معنایی، کنکور سراسری

مقدمه، اهمیت و پیشینه

با توجه به آمار پاسخ‌گویی داوطلبان آزمون سراسری
در سال‌های اخیر، به‌طور کلی درس عربی در میان بیشتر
داوطلبان آزمون سراسری مورد بی‌توجهی قرار گرفته است
(ر.ک. منبع ۱).

در سال‌های اخیر، در تمام گروه‌های آزمایشی
پرسش‌هایی با ساختار جدید طرح شده است که
بی‌شباهت با پرسش‌های معروف به قرابت معنایی درس
ادبیات فارسی نیست و در تحلیل آزمون‌ها معمولاً با عنوان
پرسش‌های مبحث مفهوم شناخته می‌شوند. در چند سال

نتیجه‌گیری

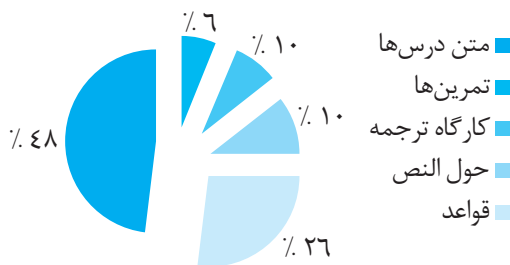
نگارنده با بررسی نتایج این مطالعه، به نتایج زیر دست یافت:

۱. سؤالات بیشتری از کتاب عربی ۳ عمومی طرح شده است (در مقایسه با عربی ۲ عمومی). این مسئله نشان‌دهنده اهمیت بیشتر این کتاب نسبت به کتاب عربی ۲ است.

۲. بیشتر پرسش‌ها از متن درس‌ها و در رده بعد (با اختلاف زیادی) از تمرین‌ها طرح شده است. پس شرکت‌کنندگان آزمون سراسری باید برای پاسخ دادن به سؤالات قرابت معنایی عربی، به این بخش‌ها بیشتر توجه کنند؛ هر چند که طرح سؤال از حول‌النص (تمرین‌های پس از متن درس)، کارگاه ترجمه و حتی مثال‌های بخش آموزش قواعد می‌تواند برای دانش‌آموزان و دبیران عربی دبیرستان مهم باشد.

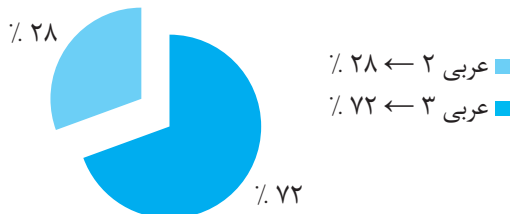
فراوانی سؤالات طرح شده

به تفکیک بخش‌های کتب درسی (درصد فراوانی نسبی)

فراوانی سؤالات طرح شده

به تفکیک کتاب (درصد فراوانی نسبی)

عربی ۲ سال دوم رشته‌های ریاضی فیزیک و علوم تجربی و عربی ۳ سال سوم رشته‌های ریاضی فیزیک و علوم تجربی بوده است. نگارنده با بررسی و تحلیل آماری سؤالات قرابت معنایی گروه‌های آزمایشی غیر از علوم انسانی در کنکور سراسری، اهمیت هر یک از این دو کتاب و نیز بخش‌های مختلف کتاب‌های درسی برای طراحان این دسته از پرسش‌ها را معین کند.

روش کار و مشکلات موجود

به علت اهمیت بیشتر سؤالات در سال‌های اخیر، جامعه آماری سؤالات سال‌های تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴ تا ۹۲-۱۳۹۱ در نظر گرفته شد. سپس با توجه به هدف تحقیق (عبارات دارای ابهام یا نکته خاص) جامعه باز هم محدودتر گردید: چون بیشتر عبارات بحث‌برانگیز در صورت سؤالات قرار داشتند و گزینه‌ها معمولاً واضح بودند، تنها عبارت‌های موجود در صورت پرسش‌ها و نیز عبارات گزینه‌های سؤالاتی که هر گزینه شامل یک متن و یک مفهوم یا توضیح بود در آمارگیری لحاظ شد. برای حفظ صحت اطلاعات، در جدول فراوانی هر گزینه برابر ۲۵، در نظر گرفته شد تا ارزش هر سؤال در جدول فراوانی برابر یک باقی ماند. به دلیل کوچک بودن جامعه آماری (معادل ۲۵ سؤال)، نگارنده روش سرشماری را برای مطالعه انتخاب نمود.

در وهله اول، پرسش‌های مربوط از دفترچه سؤالات عمومی چهار گروه آزمایشی مورد نظر در دوره مدنظر استخراج گردید. در مرحله بعد، نگارنده به یافتن منبع هر یک از عبارات به کمک جست‌وجوی کتاب‌های منبع، نمونه سؤالات امتحانی موجود در اینترنت و نیز درباره کنکور ۹۱- مقالاتی از کانون فرهنگی آموزش (منابع ۲ و ۳ و ۴) پرداخت. برخی موارد به دلیل یافت نشدن منبع یا طرح از منابع غیرمعمول (مانند منبع ۵) از جامعه آماری حذف شد. در موارد تکرار عبارت در چند منبع یکی از آن‌ها انتخاب گردید.

تحلیل داده‌ها

در این مرحله - با توجه به بخشی که سؤال از آن طرح شده بود - سؤالات از لحاظ کتاب منبع و نیز بخش منبع (۱) متن درس‌ها ۲. کارگاه ترجمه ۳. حول‌النص (سؤالات پس از متن درس) ۴. تمرین‌ها ۵. قواعد دسته‌بندی شد. متغیر مورد استفاده کیفی بود و ترتیبی میان دسته‌های تقسیم‌بندی دوم وجود نداشت.